

Jan Pieter Verkade (1921-2008)

Onder de titel “Zijn Naam ter eer” verscheen deze zomer een beschrijving van de ruim twee jaar eerder overleden predikant J.P. Verkade. De auteurs ing. E. Versteeg en G. van der Zwaan voegen in de ondertitel van het bijna 270 pagina’s tellende boek toe dat het om schetsen uit zijn leven gaat. Ruim de helft van het geschrift is gevuld met herinneringen van derden, preken en het verslag van de begrafenis. De opbrengst komt ten goede aan de financiering van het nieuwe kerkgebouw voor de Hersteld Hervormden in Elspeet. In het deze week verschenen Kerkhistorisch Tijdschrift Oude Paden wordt uitgebreid aandacht aan de recente uitgave besteed. Naast een samenvattende boekbespreking geven de beide schrijvers een groot deel van de levensloop hierin weer. Diverse passages zullen ongetwijfeld bij lezers een belangrijke herinnering oproepen. Dat blijkt ook wel uit bijdragen van vrienden uit de verschillende gemeenten. Echter degene die vanuit de kerkhistorische bril het resultaat beziet, komt teleurgesteld uit. De zogeheten dominografische gegevens zijn niet alleen zeer incompleet, daarin prijken helaas onjuistheden. Mijn vader was teveel een “man van het horloge” of zoals ook wordt beschreven “van orde en regel” om dergelijke fouten onbesproken te laten. Daarom reeds nu in deze rubriek aandacht voor zijn levensloop en alle beroepen.

Het boek (uitgave De Banier) lezend, kom ik tot de conclusie dat het te laat of toch veel te vroeg verschijnt. De tekst zou er zeven jaar geleden anders hebben uitgezien. Niet alleen waren de fouten dan vast en zeker gesignaleerd en verbeterd, nu ademt het boek een eenzijdige en nogal “hersteld hervormde” sfeer. Aansluitend bij de titel vraag je het soms af welke namen de meeste eer verdienen? Alles en ieder die binnen de Protestantse Kerk werkelijk hervormd is gebleven, lijkt niet meer mee te tellen. Mogelijk dat er na de recente schuldbelijdenis in volgende boekwerken van predikanten toch meer aandacht blijft voor de breedte van contacten en personen. Het valt dan ook te overwegen of sommige geloofservaringen (nu deels geuit in brieven) niet te kostbaar zijn om op deze wijze naar buiten te brengen.

Ds. J.P. Verkade is op maandag 14 november 1921 in het Zuidhollandse Stolwijk, onder de rook van Gouda, geboren. De hervormde gemeente aldaar kent dan een meer vrijzinnige inslag. Derhalve biedt de Gereformeerde Vereniging voor Evangelisatie te Stolwijk onderdak aan gemeenteleden die een andere prediking tijdens kerkdiensten voorstaan. De doopplechtigheid geschiedt dan ook niet in de plaatselijke kerk maar in de buurgemeente Bergambacht. Als jongere neemt hij actief deel aan het verenigingsleven van de evangelisatie. De openbare geloofsbelijdenis wordt afgelegd in een dienst waarin ds. H. Jonker uit Bodegraven (sedert 1959 hoogleraar te Utrecht) voorgaat. Geroepen tot het ambt, volgt hij sedert 1954 de theologiestudie aan de Rijksuniversiteit te Utrecht.

Naar Gameren

Na een leerperiode bij mentor ds. Jacob Jan Moll (1923-76) van hervormd Schoonhoven wordt kandidaat Verkade op 12 juli 1960 beroepbaar verklaard in de Nederlandse Hervormde Kerk. Al snel melden zich drie gemeenten. Hervormd Gameren is een jaar eerder vacant geworden na het vertrek van ds. L. Vroegindewey richting Delft. Drie predikanten, te weten G.M. van Dieren uit Ede, D. van der Ent Braat uit Elspeet en M.J. Lekkerkerker uit Montfoort zijn er vervolgens heen geroepen. Bijzonder nu reeds deze standplaatsen te lezen. Echter zij hebben aanhoudend bedankt voor de roepstem van deze ruim elfhonderd leden tellende gemeente. Handboeken van Van Alphen geven de eerste tien jaren vanaf 1954 voortdurend 1.300 zielen aan, terwijl dat getal aansluitend ineens zou zijn gedaald tot 1.080.

Eén van de andere beroepen komt uit Achterberg, dat een kleine negenhonderd zielen telt. De jonge zelfstandige gemeente besluit het eerste beroep op de kandidaat uit te brengen. Na hem zullen W.C. Hovius en P.M. Breugem worden aangeschreven. Het derde verzoek komt uit het grote Opheusden met zo'n 2.300 leden. Het blijkt daar allerminst gemakkelijk een opvolger te vinden voor de naar Elspeet vertrokken Van der Ent Braat. Gedurende vijf jaren hebben tenminste 27 beroepen in een bedankje geresulteerd.

De roep vanuit Gameren wordt aanvaard. Op donderdagmiddag 1 september 1960 volgt de bevestiging door de genoemde mentor. Hij preekt over 2 Corinthen 5: 18-21. Als de verbinding aan de eerste gemeente heeft plaatsgevonden, neemt een viertal predikanten deel aan de zogeheten handoplegging. Bij dat gebaar spreken ze vervolgens een Bijbeltekst uit. Het betreffen naast de bevestiger de consulent J. Jongerden van Bruchem-Kerkwijk, J.C. de Bie van Aalst en A.J. Mulder van Meteren-Est. Tenslotte zingt de aanwezige gemeente het eerste vers van Psalm 20 toe.

Indeling tractement

Bij de intrede 's avonds wordt gelezen uit het begin van Ezechiël 33 en uit Colossenzen 1 vanaf vers 9. Als tekst is vers 28 van dit laatste Bijbelgedeelte gekozen. De uitwerking hiervan geschiedt bij het thema "de prediking des Woords". Na afloop voeren nog zeven sprekers het woord. Allereerst de bevestiger, vervolgens namens de classis en ring ds. C. Nieber uit Zaltbommel. Kandidaat Sijmen de Jong verzorgt een toespraak namens de theologische studentenvereniging Voetius. Als vierde wordt de heer Van Woerden namens de evangelisatie in Stolwijk een plaats op het sprekersgestoelte vergund. Broer Piet Verkade verwoordt de gevoelens van de familie. De consulent voegt er nog enkele gedachten aan toe, evenals tenslotte ouderling G.A. van Tuijl, die de gemeente het negende vers van Psalm 119 laat zingen.

Behalve het werk in de kerkelijke gemeente vragen de plaatselijke School met de Bijbel en vacante gemeenten uit de regio zijn aandacht. Daarbij komt nog dat de Raad voor de Predikantstractementen besluit om de zogeheten groepsindeling te wijzigen. Gameren valt tot dan toe in groep 4, de op één na laagste groep. De genoemde raad wil dit wijzigen naar groep 1. Dat betekent een zware belasting voor de kerkvoogdij. In een brief wijst de predikant erop dat de gemeente na de Tweede Wereldoorlog reeds een nieuwe kerk heeft moeten bouwen. Aan het verenigingsgebouw is kort tevoren duizenden guldens verspijkerd. Derhalve verzoekt hij zo'n wijziging te herzien en het maximaal op groep 2 te brengen. Aldus geschiedt.

Naar Nieuwe-Tongue

Wanneer deze brief de deur uitgaat, liggen de eerste vier jaren reeds achter de rug. Dat betekent dat andere gemeenten hun belangstelling in de vorm van een zogeheten "beroep" kenbaar kunnen maken. Zo ver komt het op 6 februari 1965. Het Zuidhollandse Nieuwe-Tongue meldt zich. Volgens Van Alphen's Handboek (1964/5) telt deze gemeente 1.788

zielen. Een jaar eerder is de pastorie vrij gekomen nadat B.J. Zaal en de zijnen naar IJsselmuiden-Grafhorst zijn vertrokken.

De kerkenraad heeft ondertussen niet stil gezeten. Tevoren zijn W.L. Tukker uit Katwijk aan Zee, J. van Sliedregt uit Baarn, B. Haverkamp uit Blauwkapel, T. Langerak uit Vinkeveen, A.J. Timmer uit Elspeet, S. de Jong uit Houten en A.J. Wijnmaalen uit Maartensdijk niet alleen met een bijzonder doel beluisterd maar ook beroepen. Zij hebben dat allen afgewezen. Mogelijk speelt de tractementsindeling in groep 4 een rol. Daarbij komt dat het kerkgebouw juist wordt gerestaureerd.

Ds. Verkade weet zich ook van Hogerhand naar dit eiland gezonden en laat zo'n vier maanden later de verhuizers hun werk doen. Op zondag 25 juli wacht het moment van afscheid. De tekst komt uit Jeremia 17 vers 16. Als punten worden uitgewerkt "een noodzakelijke, een nuttige en een verantwoordelijke bediening". Toespraken volgen van ds. G. Veldjesgraaf uit Nederhemert, ds. J. Douwes uit Rossum, de burgemeester van de gemeente Kerkwijk, ouderling Van Willigen namens de jeugd, consulent S.P. van Assenbergh uit Hedel en ouderling H. van Eck. Nog voor het afscheid wordt aldaar studievriend S. de Jong beroepen. Deze en veertien anderen na hem bedanken voor een vervolg te Gameren.

Beroepentiental

Reeds zes dagen later wachten de bevestiging en intrede in de tweede gemeente. Daarvoor komt deze keer ds. H. Goedhart (1919-77) van Rotterdam-Delfshaven over. Na Reeuwijk sinds 1946 te hebben gediend, is Goedhart twee jaar later in Middelharnis aan de slag gegaan. Vandaar vertrekt hij in 1956 naar Rotterdam-Delfshaven om er de vacature van ds. H.G. Abma te gaan vervullen.

De bevestiger dringt er die zaterdagmorgen in Nieuwe-Tonge met Paulus op aan: "Predik het Woord" (2 Timoteus 4: 2a). Ds. Verkade heeft voor de intrede de teksten uit Ezechiël 33: 7 en 2 Thessalonicensen 3: 1 opengeslagen. Het thema luidt: "De prediking van het Woord". Er volgen maar liefst zeven toespraken, namelijk van wethouder Opstelten, ds. P. van Wakeren van Stad aan 't Haringvliet, oud-consulent ds. B.J. Wiegeraad uit Herkingen, ouderling Van de Doel namens de Gereformeerde Gemeente, een ouderling uit Gameren, oud-predikant ds. A.P. van der Kooij en van ouderling Vreeswijk. Door veel toespraken loopt als een rode draad de wens "Jezus Christus en Die gekruisigd te prediken, in alle eenvoudigheid, maar eerlijk en liefdevol".

Amper weer beroepbaar wordt het onrustig rond en in de pastorie. Binnen enkele maanden volgen er zeven pogingen om het opnieuw tot een verhuizing te brengen. Het betreffen zogeheten toezeggingen uit Kesteren, 's-Grevelduin-Capelle en Brakel. Het grote en al lang vacante Ouddorp probeert de consulent dichtbij een nieuw onderdak te bieden. Arnemuiden, Blauwkapel en Randwijk sluiten deze eerste reeks.

Op woensdag 22 april 1970 verbindt consulent Verkade zijn studievriend de Jong uit Houten aan Ouddorp. De tekst voor de preek is gekozen uit het slot van Matteus 28. Ongetwijfeld zijn kerkenraadsleden uit Houten getuige van dit moment. Enkele maanden later melden ze zich met een beroepingsbrief, voor een tweede keer gevolgd door die van Brakel.

Ongewone drukte

Op de Oudejaarsdag van 1971 bezorgt de post onverwacht een aangetekende brief afkomstig van hervormd Montfoort. Dat beroep wordt drie weken later wel aangenomen. Deze gemeente is inmiddels anderhalf jaar vacant. Na het emeritaat van de vorige predikant M.J. Lekkerkerker zijn er slechts twee beroepen uitgebracht. Een jaar na het vertrek op A.J. Wijnmaalen in Maartensdijk en ruim drie maanden later op P.J. Dorsman te Staphorst.

De verhuizing naar Montfoort laat nog wel enige tijd op zich wachten. Eerst op

zondagmiddag 18 juni is het moment van afscheid aangebroken. De Bijbel valt open bij Handelingen 20 vers 20, 21, 26 en 32. Het thema luidt: “Een afscheid voor Gods aangezicht”. Vervolgens wordt daarbij uitgewerkt: 1) Het Woord gepredikt, 2) Het oordeel tegemoet, 3) De genade bevolen. Toespraken volgen nog van ds. W. van Gorsel uit Oude-Tonge en ouderling W. Drooger. Alvorens het afscheid van Goeree-Overflakkee daar is worden er twee beroepen voor een mogelijke opvolger uitgebracht. Allereerst op kandidaat drs. M. Verduin uit Gouda en vervolgens op ds. J. Catsburg van Sint Maartensdijk. Het zal echter ruim drie jaren duren voordat de gemeente de opvolger kan begroeten.

Het verslag over de start in Montfoort begint te verhalen over “een ongewone drukte op zaterdag 24 juni”. In de middagdienst treedt ds. G. Boer (1913-73) uit Zoetermeer aan. Over zijn loopbaan in de gemeenten Eemnes-Buiten (1943), Putten (1946), Gouda (1949), Lunteren (1956), Huizen (1960), Katwijk aan Zee (1965) en Zoetermeer (1969-72) en zijn werk voor de Gereformeerde Bond en de Nederlandse Hervormde Kerk heeft dr.ir. J. van der Graaf een lijvig en interessant boekwerk geschreven. Op de preekstoel van het ruim twaalfhonderd zielen tellende hervormd Montfoort legt hij de Bijbel open bij Ezechiël 3 vers 17 over de “wachter over het huis Israëls”.

Vicarissen

's Avonds staat het visioen over de dorre doodsbeenderen uit het 37-ste hoofdstuk van Ezechiël centraal. Als tekst zijn de verzen 3, 4, 9 en 10 gekozen. Als thema wordt de vele toehoorders, waaronder alle ringpredikanten, de vraag voorgehouden: “Zou iets voor de Heere te wonderlijk zijn”. Na de prediking volgen toespraken van consulent ds. C.J. van der Plas uit Linschoten, wethouder J. Eskes, ds. C. van Schoonhoven uit Vreeswijk en ouderling J. Visser.

Eerst genoemde consulent vertrekt enige tijd later naar Delft. Daarop wordt ds. Verkade consulent van Linschoten. Als zodanig raakt hij betrokken bij het beroep aldaar op kandidaat J.H.C. Olie (1936-2006) en zal hij bij de bevestiging ook deelnemen aan de handoplegging. In de eigen gemeente breekt een opbouwperiode aan. Het verenigingswerk wordt nieuw leven ingeblazen. Daarvoor wordt ook het verenigingsgebouw aanzienlijk verbeterd.

In bovengenoemd boek over mijn vader wordt gemeld dat hij “in zijn gemeenten meestal een vicaris naast zich had”. Vervolgens wordt dan alleen de naam van P. van Bergen Bravenboer genoemd. Dat is op z'n minst merkwaardig onvolledig en feitelijk onjuist. Het verhaal van de vicarissen begint eerst na ruim drie jaren in Montfoort te hebben vol gemaakt. Voor die tijd is hiervan geen sprake geweest.

Als eerste meldt zich dan overigens kandidaat Louis Oosten uit Driebergen voor het zogeheten leervicariaat. Hij zal op de Hemelvaartsdag van 1976 door zijn “mentor” in het Friese Wouterswoude worden bevestigd met de tekst: “En gij zult Mijn getuigen zijn”. In het najaar komt Pieter van Bergen Bravenboer uit Bergambacht voor zijn “stage” naar Montfoort. Hij zal zich op de Tweede Pinksterdag van 1977 aan Molenaarsgraaf laten verbinden door ds. H. van der Post uit Bergambacht. Als derde leervicaris meldt zich ruim een jaar later Dirk Jan Budding uit Driebergen.

Naar Elspeet

Ondertussen hebben negen kerkenraden van elders een verzoek in de Montfoortse pastorie achtergelaten. Het begint in de zomer van 1976 met de plaatsen Kesteren (voor de tweede keer), Schoonrewoerd en Nieuw-Lekkerland, dat reeds twee jaar aan het speuren is. Het volgende voorjaar komen daar de beroepen uit het bij Stolwijk gelegen Ouderkerk aan den IJssel en het wat grotere Oud-Beijerland bij. Dat kost ondertussen de nodige hoofdbreken. Leerbroek besluit in het najaar ds. Verkade als eerste te benaderen en ook de afgevaardigden van Bleskensgraaf eindigen dan in het fraaie stadje Montfoort. Maar allemaal tevergeefs.

Er gaat weer een klein half jaar overheen voordat de onrust toeslaat. De kerkenraad van Elspeek besluit op de dertiende februari A.D. 1978 een brief te laten uitgaan. Al snel volgt een dergelijk schrijven vanuit het eveneens in Gelderland gelegen Nijkerkerveen. De afloop is bekend, de reis gaat naar het Veluwe Elspeek. De gemeente omvat zo'n 2.300 zielen en kent ook een preekplaats in Vierhouten.

Voordat het zover is, wordt nog snel als beoogd opvolger de eerder genoemde Budding beroepen. Hij bedankt en gaat naar het Zeeuwse Scherpenisse. Het afscheid van Montfoort vindt op zondagmiddag 6 augustus plaats. Na eerder het voorlaatste vers van de Prediker te hebben behandeld gaat de Bijbel open bij 1 Corinthe 3 vers 9-11, waar Paulus schrijft over het bouwwerk van God en de medewerkers. Op verzoek van scriba Teus de Bruijn zingt de gemeente haar scheidende predikant het derde vers van Psalm 121 toe. Kandidaat H. Penning, die als derde in deze vacature wordt benaderd, pakt na negen maanden de herdersstaf weer op. Aan de handoplegging neemt ook ds. Verkade deel. Op dat moment wordt er hard gewerkt aan de restauratie van deze monumentale kerk.

Nog twee vicarissen

Eerst tien dagen later na de bijzondere dienst in Montfoort volgen de bevestiging en intrede te Elspeek. De eerste taak heeft de eerder genoemde SGP-politicus ds. Abma op zich genomen. Ook over hem en zijn arbeid in de gemeenten Driesum (1941), IJsselstein (1944), Rotterdam-Delfshavenis (1948), Monster (1955), Putten (1959-63) is recent het nodige te boek gesteld. Hij verricht de bevestiging met het twintigste vers van Handelingen 10. De tekst die ook in de intrededienst van voorganger Huizinga heeft geklonken. De nieuwe predikant van Elspeek doet intrede met de verzen 29b en 33b uit hetzelfde hoofdstuk, waarin de vraag doorklinkt: "Waarom hebt gij mij ontboden". Toespraken volgen van wethouder R. Leusink, ds. L. Vogelaar van de Gereformeerde Gemeente, consulent ds. L. Doppenberg uit Nunspeet en ouderling J. van Asselt.

Op de voorlaatste dag van dezelfde augustusmaand wordt kandidaat Budding aan zijn eerste gemeente verbonden. Bij de bevestiging door zijn mentor klinkt de opdracht "het Woord te prediken", naar aanleiding van de eerste vijf verzen uit 2 Timoteus 4. Kandidaat A. de Lange uit Staphorst meldt zich enkele jaren later als vierde voor het zogeheten leervicariaat. Hij wordt op 27 april 1983 in zijn eerste gemeente Wekerom door mentor Verkade bevestigd na een preek over de laatste verzen van Matteus 28 en dient thans de hervormde gemeente van Oldebroek.

Als laatste leervicaris komt kandidaat P.C. van Keulen in 1985 naar de Veluwe gemeente. Hij zal ook om hulp te bieden in een periode van ziekte zelfs gedurende twee jaren werk in Elspeek blijven verrichten. Aansluitend wordt hij op woensdag 17 juni door zijn mentor bevestigd in de eerste gemeente Op- en Neder-Andel. Als preekstof doet Matteus' weergave van de gelijkenis van de zaaier dienst. Ds. Van Keulen is momenteel verbonden aan hervormd Hoogblokland.

Onjuiste vermelding

Zoals geschreven, wordt in boek "Zijn Naam ter eer" helaas nauwelijks aandacht besteed aan bijvoorbeeld de uitgebrachte beroepen, die niet op een instemmende reactie konden rekenen. Dat wordt evenwel anders wanneer het om de laatste periode in Elspeek gaat. Op pagina 121 wordt gemeld dat in deze vierde standplaats voor een tweetal beroepen is bedankt. Het zou gaan om verzoeken vanuit Nijkerkerveen en Houten. Het is snel te achterhalen dat dit ergens eind augustus of in september 1982 moet hebben plaatsgevonden. Dat is onmogelijk, daar in het genoemde Nijkerkerveen de pastorie tussen 1980 en 1987 door ds. H. Jonker bewoond is geweest.

Ongetwijfeld heeft men over het hoofd gezien dat dit beroep als negende in de periode van

Montfoort is uitgebracht en dat reeds toen de keuze moest vallen tussen Montfoort enerzijds en Elspeet en Nijkerkerveen anderzijds. Ondertussen geeft het wel te denken dat er zo slordig zelfs met dergelijke controleerbare gegevens wordt omgesprongen. Een beetje kerkelijk medelevende Elspeter moet het toch weten dat de enige zorgen over een voortijdig vertrek vanuit Houten worden aangeleverd. In mei 1982 gaat ds. J. van der Haar aldaar met emeritaat. Als eerste wordt ds. Oosten uit Wouterswoude benaderd en aansluitend zijn vriend ds. Verkade uit Elspeet.

Eerst vier jaar later volgt er wederom een verzoek om elders hulpdiensten te verlenen. Het komt van de Nederlandse Hervormde Evangelisatie op G.G. te Vaassen. De eerwaarde heer C.L. Onderdelinden, thans predikant in een Oud Gereformeerde Gemeente, stopt als voorganger en legt daar per 1 januari 1987 z'n werk neer. Voor het zover is gekomen, wachten er in Elspeet wel enkele bijzondere momenten. Zo komt het nieuwe verenigingsgebouw het Kerkerf gereed. Er wordt een dag van bemoediging voor predikanten georganiseerd. De plaatselijke herder verzorgt een meditatie over 1 Koningen 19 vers 4c en 9b. Andere sprekers op die dag zijn drs. W.C. Hovius uit Apeldoorn en ds. G.S.A. de Knecht uit Huizen. Het 25-jarig ambtsjubileum wordt herdacht met een preek over Genesis 32: 10a. Als aandenken besluit de Kerkvoogdij van Elspeet een boek met een vijftiental preken over Ruth uit te geven.

Als Mozes

Na ruim acht jaren breekt het moment van het afscheid van Elspeet aan. Dit vindt plaats op zondag 30 november 1986. Als uitgangspunt worden lijnen getrokken naar de afscheidswaarden van Mozes (Deuteronomium 30: 19). Na afloop volgen toespraken van consulent dr. W. Verboom uit Hierden, ds. E. Venema van de Gereformeerde Gemeente, burgemeester C. de Kovel en ouderling J. van Asselt. Als beoogd opvolger wordt al snel ds. D.J. Budding uit Nederhemert benaderd. Hij geeft nu wel gehoor aan de roep om zijn mentor op te volgen.

Op de eerste (donderdag)dag van 1987 vinden de inleiding en intrede in Vaassen plaats. Ds. W. Pieters uit Genemuiden verzorgt als mentor van deze evangelisatie het eerste deel. Hij spreekt naar aanleiding van Psalm 42: 9. Ds. Verkade legt bij deze nieuwe start 2 Corinthe 4: 5-7 open. Toespraken volgen van ds. J. van der Schee namens de hervormde gemeente en van voorzitter C. Kroes.

Voor en nadien treedt ds. Verkade nog enkele keren aan voor een bevestigingsdienst. In 's-Grevelduin-Capelle (1980) en Ouderkerk aan den IJssel (1985) om ds. G. Hendriks aan de gemeenten te verbinden. Zo ook ds. Oosten in 1984 te Hedel. De gelijkenis van de zaaier staat wederom centraal bij de inleiding van zijn zoon Frans Verkade op zondag 1 mei 1988 als voorganger van de hervormde Kapelgemeente te Ruinerwold.

Hervormd blijven

Tegen het najaar van 1993 besluit de inmiddels 71-jarige predikant na ruim 31 dienstjaren ook het werk in Vaassen neer te leggen. De laatste preek volgt op zondag 7 november 1993. Het Bijbelboek Openbaring wordt geopend bij het zevende hoofdstuk. De verzen 13 en 14 vormen het uitgangspunt in deze dienst over het thema: "Zalig worden". Ruim veertien jaren zullen er nog volgen. Eerst, zoals uit het boek ook blijkt, veel op de tuin en vervolgens grotendeels op bed.

Als de Generale Synode van de Nederlandse Hervormde Kerk tot een fusie heeft besloten, voelt ds. Verkade zich geroepen een advies aan alle betrokkenen af te geven. Kerkleden wordt geadviseerd "hervormd te blijven in de weg van het Comité tot behoud van de Nederlandse Hervormde Kerk". Het is evenwel de vraag of het hem vooraf wel duidelijk is gemaakt dat de weg van dat comité juist tot afscheiding zou leiden. Vast staat wel dat hij zich

niet heeft laten losmaken. Terecht wijst het Nederlands Dagblad twee dagen na zijn overlijden op 6 februari 2008 erop, dat waar anderen hun naam hebben laten schrappen, hij als emeritus van de Protestantse Kerk te boek is blijven staan.

De begrafenis heeft op maandag 11 februari op de Algemene Begraafplaats te Elspeet plaatsgevonden. Vooraf heeft ds. H. Zweistra in het hervormde kerkgebouw een rouwmeditatie uitgesproken naar aanleiding van Psalm 73 vers 23 en 24. De hervormde emeritus-predikant Oosten uit Driesum heeft daarbij mede namens de vicarissen gesproken.

Beroepen uitgebracht op ds. J.P. Verkade in chronologische volgorde:

Gameren	12-07-1960
Achterberg	??-07-1960
Opheusden	??-07-1960
Nieuwe-Tonge	06-02-1965
Kesteren	??-08-1969
Ouddorp	??-08-1969
Blauwkapel	??-08-1969
Brakel	??-08-1969
's-Grevelduin-Capelle	??-08-1969
Arnhemuiden	??-08-1969
Randwijk	??-10-1969
Houten	??-08-1970
Brakel (2 ^e keer)	??-09-1970
Montfoort	31-12-1971
Kesteren	??-06-1976
Schoonrewoerd	??-06-1976
Nieuw-Lekkerland	??-08-1976
Ouderkerk aan den IJssel	??-04-1977
Oud-Beijerland	??-04-1977
Leerbroek	??-08-1977
Bleskensgraaf	??-09-1977
Elspeet	13-02-1978
Nijkerkerveen	??-03-1978
Houten	??-10-1982
Vaassen (evangelisatie)	23-10-1986

Beroepen uitgebracht op ds. J.P. Verkade in alfabetische volgorde:

Achterberg	??-07-1960
Arnhemuiden	??-08-1969
Blauwkapel	??-08-1969
Bleskensgraaf	??-09-1977
Brakel	??-08-1969
Brakel (2 ^e keer)	??-09-1970
Elspeet	13-02-1978
Gameren	12-07-1960
's-Grevelduin-Capelle	??-08-1969
Houten	??-08-1970
Houten	??-09-1982
Kesteren	??-08-1969
Kesteren	??-06-1976
Leerbroek	??-08-1977
Montfoort	31-12-1971
Nieuwe-Tonge	06-02-1965
Nieuw-Lekkerland	??-08-1976
Nijkerkerveen	??-03-1978
Opheusden	??-07-1960
Oud-Beijerland	??-04-1977
Ouddorp	??-08-1969
Ouderkerk aan den IJssel	??-04-1977
Randwijk	??-10-1969
Schoonrewoerd	??-06-1976
Vaassen (evangelisatie)	23-10-1986